

IX. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Tilkommet Legat ved Universitetet.

Fra Arkivsekretær J. Bloch modtog Konsistorium under 23de Juni 1891 Meddelelse om, at Enkefru Laura Grundtvig, født Bloch i sit Testamente af 5te Juni 1890 havde fastsat, at der skulde anvendes et Beløb af 8000 Kr. til Oprettelsen af et Legat, der skulde bære hendes afdøde Mands Navn, og som skulde tjene til Støtte for de videnskabelige Interesser, som laa ham mest paa Hjerte. Efter Arkivsekretær Blochs Ønske blev Kapitalen indbetalt i Universitetskvæsturen og af Konsistorium i Overensstemmelse med de i fornævnte Testamente indeholdte Bestemmelser affattet følgende Fundats, der under 20de November 1891 ad mandatum er bleven forsynet med kgl. Stadfæstelse.

*Fundats**for**Professor Svend Grundtvigs Legat.*

Ved Testamente af 5te Juni 1890 har Fru Laura Grundtvig, født Bloch, Enke efter Professor, Dr. phil. Svend Grundtvig, fastsat, at et Beløb af 8000 Kroner skal anvendes til Oprettelsen af et Legat, der skal bære hendes afdøde Mands Navn, og som skal tjene til Støtte for de videnskabelige Interesser, som laa ham mest paa Hjerte.

I Overensstemmelse med de ved Testamentet givne Bestemmelser har Konsistorium forfattet følgende Fundats:

§ 1.

Legatet, der benævnes »Professor Svend Grundtvigs Legat«, bestaaer af en Kapital paa 8000 Kr. i 4 pCt. Kbhvns Kreditforenings Obligationer, der er indbetalt i Universitetskvæsturen og forvaltes af denne efter samme Regler som Universitetets øvrige Legatmidler. Tilsyn med Legatet føres af Konsistorium overensstemmende med Universitetslovgivningens almindelige Regler.

§ 2.

Renterne af Legatkapitalen udbetales uden Fradrag af Administrationsgebyr indtil 1ste Januar 1893 til Legatstifterindens Broder, Arkivsekretær Jørgen Bloch. Fra 1ste Januar 1893 udbetales Renterne af Legatets Kapital 8000 Kr., efter Fradrag af Administrationsomkostningerne efter de almindelige Regler, aarlig med Halvdelen den 1ste Juli og Halvdelen den 1ste Januar for et Tidsrum af 3 Aar til en viderekommen Student, en Kandidat eller undtagelsesvis ogsaa en yngre Docent eller Skolemand, hvilken som Hovedfag og med udpræget videnskabelig Tendens studerer nordisk Filologi, saaledes at der lægges særlig Vægt paa Studiet af den ældre Litteratur (Oldtiden og Middelalderen). Legatet kan, naar særlige Omstændigheder tale derfor, paany tillægges den Paagjældende for et eller for to Aar. Legatet kan ogsaa tildeles Kvinder, naar disse er i Besiddelse af de fornævnte Kvalifikationer.

Naar Legatportionen er ledig, sker herom Opslag paa Universitetet og Bekjendtgjørelse i Berlingske Tidende. Melder ingen kvalificeret Ansøger

sig, indbetales Renten for det løbende Halvaar i Universitetskvæsturen til Oplæg. Nyt Oplæg og ny Bekjendtgjørelse sker da til næste Halvaar. Hvad der saaledes maatte blive oplagt, i Forbindelse med, hvad der ved Udtrækning af Legatets Obligationer og ny Anbringelse af de indfrie Kapitaler maatte blive indvundet betragtes som en Fremvæxtkapital, om hvis Anvendelse Konsistorium tager Bestemmelse.

§ 3.

Slægtninge, der nedstamme i lige Linie fra Biskop N. F. S. Grundtvig eller fra Præsten Jørgen Bloch i Lønborg († 1839), have Fortrinsret til at erholde Legatet, forsaavidt de ellers ere i Besiddelse af de fornødne Kvalifikationer.

§ 4.

Bestyrelsen og Bortgivelsen af Legatet varetages af tvende Videnskabsmænd, hvis Studium gaaer i lignende Retning som afdøde Professor Grundtvigs, og af hvilke i alt Fald den ene skal være en Universitetslærer. Ved Legatets Oprettelse indtræde Professor, Dr. phil. P. E. Holm og Arkivsekretær J. Bloch som Bestyrere. I Tilfælde af den Enes Død vælger den Anden en Eftermand. Efter Begges Død vælger Konsistorium Bestyrerne. Bestyrerne sende Indberetning til Konsistorium, hver Gang Legatet bortgives.

§ 5.

Tillæg til og Forandringer i denne Fundats kunne efter Konsistoriums Indstilling — og saalænge de to første Bestyrere leve, med deres Samtykke — ske med Regjeringens Stadfæstelse.

Konsistorium, den 11te November 1891.

2. Forandringer i de fundatsmæssige Bestemmelser for enkelte Legater eller nærmere Regler for disse.

a. Bartholin-Finckes Legat.

Under 29de Juni 1892 bemyndigede Konsistorium Professor, Dr. theol. H. Scharling som Eforus for Bartholin-Finckes Legat til selv at uddele de Understøttelser af dette Legat, som ere bestemte til en Professorenke og til Husarme og andre Fattige samt til en Regensalumnus — i Lighed med de Bemyndigelser, der vare blevne tilstaaede tidligere Eforer ved Konsistoriums Skrivelser af 11te Februar 1876 og 20de Marts 1879, jfr. Universitetets Legatsamling S. 151.

b. Borchs Legater.

Ved Skrivelse af 3die Marts 1892 meddelte Konsistorium Professor, Dr. phil. Wimmer som Eforus for Borchs Kollegium Bemyndigelse til selv at foretage Uddelingen af de til de Borchske Legater hørende Understøttelser, dels til Fattige og Husarme, dels til syge Studenter extra Collegium Mediceum, jfr. Universitetets Legatsamling S. 188.

c. J. L. Smiths Legat.

Da det J. L. Smiths Legat paahvilende Administrationsgebyr til Universitetet, stort 727 Kr. 26 Ø. aarlig, ved Behandlingen af Finanslovforslaget for 1892—93 bortfaldt, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 513, og Legatets Renter ved Kapitalens Forøgelse tillige var voxet saa betydelig, at der for 1892 vilde kunne paaregnes et aarligt Overskud fra Legatet af c. 3000 Kr., vedtog den akademiske Lærerforsamling, efter Forslag af Konsistorium, under 19de Maj s. A., at der af Legatets Midler oprettedes en ny Portion paa 1000 Kr. for Kandidater, og at en af Portionerne paa 600 Kr. for Kandidater blev forhøjet til 1000 Kr., første Gang for Juni Termin s. A., samt at Resten af den aarlige Forøgelse oplagdes.

3. Bevillinger eller Undtagelser fra de lov- eller fundatsmæssige Bestemmelser for Legaterne.

a. H. C. Hansens Legat.

Ifølge Fundatsen for det af Etatsraadinde Therese Hansen, født Werbiz, stiftede Legat »Etatsraad, Bygningsinspektør, Professor, Dr. phil. Hans Christian Hansens Legat til Professorernes Enkekasse« vilde efter Testatrices Død en saa stor Del af Legatets aarlige Renter, som dertil maatte anses fornøden, være at anvende til Gravstedets Vedligeholdelse, medens Resten skulde lægges til Kapitalen og frugtbargjøres i Forbindelse med denne. Efterat Kvæstor under 25de November 1891 havde indberettet, at Etatsraadinde Hansen den 4de Februar 1889 var afgaaet ved Døden, bemyndigede Konsistorium ved Skrivelse af 7de December 1891 Kvæstor til at varetage det Fornødne med Hensyn til Gravstedets Vedligeholdelse.

b. Lausens Legat.

I Henhold til Kvæstors Indstilling bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 2den Februar 1892, at det Underskud af 8 Kr. 98 Ø., som Etatsraad, Dr. med. Lausens Legat til Universitetets zoologiske Museum havde faaet derved, at den i 1890 betalte Stempelafgift for de Legatet tilhørende argentinske Statsobligationer ikke helt havde kunnet udredes af Udbyttet af Obligationerne for det nævnte Aar, medens Obligationerne ikke siden havde givet noget Udbytte, maatte dækkes af Legaternes Overskudsfond for 1891.

c. Rottbølls Legat.

I Henhold til Efori Indstilling bifaldt Konsistorium ved Skrivelse af 10de Oktober 1891, at Stud. med. N. N. maatte oppebære den i December Termin s. A. forfaldne Portion af Geheimekonferensraad C. M. Rottbølls Legat, uagtet han i Efteraarshalvaaret s. A. studerede ved Lunds Universitet.

d. J. L. Smiths Legat.

Under 2den Maj 1892 bifaldt Konsistorium, efter Indstilling fra Eforus for J. L. Smiths Legat, at en til 11te Juni s. A. forfalden Legatportion

maatte udbetales Dr. phil. N. N., der i 11te December 1891 havde faaet en større Portion af Legatets Stipendier tildelt, — uagtet han i Halvaaret havde opholdt sig i Udlandet i længere Tid end 3 Maaneder.

e. Wissings Legat.

I Skrivelse af 8de Marts 1892 til Eforus for Wissings Legat bifaldt Konsistorium, at en for Juni Termin 1890 uhævet Portion af Legatet, der af Eforus var bleven indbetalt i Universitetskvæsturen som Depositum for Legatet, overgik til Oplæg og Forrentning for Legatet.

4. De med Universitetet forbundne Kollegier.

a. Borchs Kollegium.

I Henhold til Efori Indstilling bifaldt Konsistorium i Skrivelse af 3die Marts 1892, at Alumnus paa Borchs Kollegium, Cand. mag. N. N., maatte være borte fra Kollegiet i Tiden fra 7de Marts til Sommerferien s. A., medens han aftjente sin Værnepligt.

— Konsistorium bifaldt, i Henhold til Efori Indstilling, ved Skrivelser af 7de April og 8de Juni 1892, at 2 ledigblevne Pladser paa Borchs Kollegium paa Grund af den store Hovedstandsættelse af Kollegiet foreløbig maatte staa ubesatte, da der under Reparationen af Alumnernes Værelser var stor Trang til nogle tomme Værelser.

— Under 28de Oktober 1891 modtog Konsistorium fra Eforus for Borchs Kollegium Indberetning om, at det ved et Eftersyn af Kollegiet, som den daværende Eforus i Foraaret s. A. havde ladet foretage ved Hjælp af Kollegiets Haandværkere i den Hensigt at afhjælpe forskellige væsentlige Mangler ved Bygningen, havde vist sig, at Udgifterne til Reparationsarbejderne vilde blive saa betydelige, at Eforus ansaa det for nødvendigt at søge særlig Bevilling dertil. Bygningsinspektøren undersøgte derfor nærmere Bygningen og afgav til Eforus et Overslag over de Udgifter, 9684 Kr., som vilde kræves til en gennemgribende Reparation af Bygningen. I en af Universitetets Kvæstor afgiven Erklæring oplystes det, at der ved Finansloven for 1871—72 var blevet bevilget af Kommunitetets Midler 4000 Kr. til Istandsættelse af Kollegiet. De da udarbejdede Overslag over de Arbejder, som maatte anses for nødvendige, lød paa 6000 Kr., men dette Beløb blev ved Finanslovens 2den Behandling i Folkethinget nedsat med 2000 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1870—71 Tillæg B Sp. 237—38. Følgen heraf var, at forskellige Arbejder, som i og for sig vare nødvendige, maatte undlades. Medens denne Restauration væsentlig havde holdt sig til Bygningens Indre, sigtede den Bevilling paa 2155 Kr., der, ligeledes af Kommunitetets Midler opnaaedes ved Finansloven for 1879—80, hovedsagelig til Istandsættelse af Bygningens Ydre, for at Kollegiet kunde vise sig i en nogenlunde værdig Skikkelse ved dets 200 Aars Fest i 1889. At Overslaget over de Udgifter, som fornævnte Hovedstandsættelse vilde kræve, udviste en Sum af 9684 Kr., laa dels i, at der herunder var medtaget Arbejder, som man ved de tidligere Istandsættelser ikke havde kunnet faae udførte, dels i,

at man havde ansét det for nødvendigt, at Bygningen blev underkastet en gennemgribende Reparation, saavel i det Indre som det Ydre. For at Kollegiet ikke i sin indre Økonomi ved idelige Istandsættelsesarbejder skulde sættes tilbage i sin Virksomhed, var det derhos af største Betydning, at Bevillingen blev opnaaet i sin fulde Udstrækning.

Efter Konsistoriums Indstilling af 11te November 1892 blev der til 2den Behandling i Folkethinget af Finanslovforslaget for 1892—93 stillet Forslag om Optagelsen paa Kommunitetets Budget af en ny Udgiftspost: »Til Hovedistandsættelse af Borchs Kollegium 9684 Kr.« Forslaget blev bevilget af begge Rigsdagens Thing og optaget paa Kirke- og Undervisningsministeriets Budget for Finansaaret 1892—93.

Hovedistandsættelsen har derefter fundet Sted i Sommeren 1892.

b. Elers' Kollegium.

Da Overretsassessor Fr. Brinck-Seidelin, der havde havt den i Fundatsen for Elers' Kollegium hjemlede, Familien Elers' tilkommende Nominationsret, i Juni 1891 var afgaaet ved Døden, blev det, efter foregaaet Indkaldelse af dem, som maatte anse sig for berettigede til at udøve denne Ret, af Konsistorium under 8de Oktober s. A. meddelt Eforus, at Konsistorium havde anerkjendt Klosterfrøken i Vemmetofte Marie Elisabeth Brinck-Seidelin som berettiget til at indtræde i Udøvelsen af fornævnte Nominationsret.

— Angaaende Kollegiets 200 Aars Jubilæum den 29de November 1891 henvises til den derom S. 897 givne Meddelelse samt Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 577.

— Ved Skrivelse af 11te Marts 1892 bifaldt Konsistorium, efter Efori Indstilling, at Alumnus paa Elers' Kollegium, Cand. theol. N. N., maatte være borte fra Kollegiet i circa 2 Maaneder, medens han vikarierede for en Adjunkt ved Ribe Kathedralskole.

— Fra Eforus for Elers' Kollegium modtog Konsistorium under 11te November 1891 en nærmere Redegjørelse med Hensyn til Vanskeligheden ved at faae Balance mellem Kollegiets aarlige Indtægter og Udgifter. Konsistorium indhentede i den Anledning en Erklæring fra Universitetets Kvæstor, der henviste til forskjellige Besparelser, der formentlig kunde naaes dels ved Indskrænkning af Kollegiets Bidrag til dets Læsestue, hvilket var 240 Kr. aarlig, medens der for Læsestuerne paa Borchs og Valkendorfs Kollegier kun havdes Bidrag af c. 40 Kr. og 150 Kr., dels ved Indskrænkning af Gasforbruget, hvorhos der ved en eventuel Istandsættelse af Loftet vilde kunne ventes en Forhøjelse i Lejeafgiften med 20 Kr. aarlig og ved det paa Finanslovforslaget for 1892—93 stillede Forslag om Eftergivelse af Administrationsgebyret til Universitetet et Beløb af c. 80 Kr. aarlig,

Under 13de Januar 1892 vedtog Konsistorium derefter:

„at den i Konsistoriums Resolution af 23de November 1883 indeholdte Bestemmelse om, at der til Kollegiets Læsestue af Kollegiets Kasse ved Begyndelsen af hvert Fjerdingaar udbetales af Eforus 60 Kr., forandres derhen, at dette Beløb nedsættes til 37 Kr. 50 Ø. kvartaarlig, fra 1ste April 1892 at regne, samt

at det fra 1ste Marts 1892 at regne, paalægges Kollegiets Portner selv at betale det Gasforbrug, der finder Sted i hans Lejlighed paa Kollegiet.

— I Skrivelse af 21de Oktober 1891 indberettede Eforus for Elers' Kollegium, at den Hovedstandsættelse, hvortil der i Finansaaet 1891—92 var blevet bevilget 7150 Kr., jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 578, var fuldført, og at Udførelsen var sket paa en i enhver Henseende tilfredsstillende Maade, saaledes at Kollegiet ved sit 200 Aars Jubilæum kunde vise sig i en værdig Skikkelse. Under Istandsættelsen havde imidlertid ikke været inddraget Kollegiets Loft. Loftsrummet var uden Vinduer, kun forsynet med nogle smaa Luger, ikke forskallet med Brædder, men tildels beklædt med Papir under Tagstenene. Da Halvdelen af Loftet var udlejet til Opbevaring af Bøger, medførte en saadan Tilstand Fare i Ildebrandstilfælde, Kollegiet kunde vel undlade at udleje Loftet, men vilde herved miste en Indtægt, det ikke kunde undvære, medens Lejeafgiften vilde kunne ventes forøget, naar Loftet istandsattes. I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 11te November 1891 blev der paa Forslaget til Tillægsbevilling for Finansaaet 1891—92 optaget et Beløb af 650 Kr. til fornævnte Istandsættelse, hvilket Beløb blev bevilget af Rigsdagen.

c. Valkendorfs Kollegium.

I Henhold til Efori Indstilling bifaldt Konsistorium i Skrivelse af 3die Marts 1892, at Alumnus paa Valkendorfs Kollegium, Stud. mag. N. N., i lidt over en Maaned fra Begyndelsen af Marts s. A., under et Ophold i sit Hjem paa Landet, maatte være borte fra Kollegiet.

— Efter Indstilling fra Eforus for Valkendorfs Kollegium bifaldt Konsistorium under 29de Juni 1892 efter Omstændighederne, at Alumnus paa Kollegiet, Cand. theol. N. N., maatte blive boende paa Kollegiet, uagtet han var blevet udnævnt til Kateket ved Garnisons Kirke her i Staden.

Konsistorium meddelte derhos saavel Eforus som Eforerne for Borchs og Elers' Kollegier, at det under s. D. havde vedtaget, »at Alumner, naar de opnaa kongelig Ansættelse, for Fremtiden ikke kunne vedblive at bo paa Kollegierne«.

5. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet.

Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen tilskrev, i Anledning af et Andragende fra Stud. theol. N. N., der i September 1891 havde erholdt Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, om at han maatte forblive som Huslærer paa Landet til Udgangen af Oktober Maaned s. A. eller i alt Fald de første 14 Dage af Oktober, Andrageren, at han inden den 16de s. M. maatte flytte til Byen og indstille sig for Regensprovsten, da han i modsat Fald mistede de ham tildelte Beneficier.

— Stipendiebestyrelsen meddelte i Oktober s. A. Stud. jur. N. N. Tilbudelse til at rejse til sit Hjem paa Island for 1 à 1½ Aar, saaledes at han fik Udsigt til ved sin Tilbagevenden hertil at erholde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet for den tilbageværende Tid, ½ Aar.

— Stud. jur. N. N. fik i September 1891 af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til paa Grund af Sygdom at rejse til sit Hjem i $\frac{1}{2}$ Aar, saaledes at han fik Udsigt til ved sin Tilbagevenden i Marts 1892 at erholde Kommunitetsstipendiet for den tilbageværende Tid, 2 Aar.

— Stipendiebestyrelsen meddelte Stud. theol. N. N. Tilladelse til at rejse til sit Hjem i 8—9 Dage i November 1891 paa Grund af Sygdom i Hjemmet.

— Stud. med. & chir. N. N. mistede, da han uden Meddelelse til Regensprovsten forlod Regensen for at gifte sig, Regens- og Kommunitetsstipendiet fra 1ste December 1891 at regne, jfr. foran S. 857.

— Stipendiebestyrelsen fratog Stud. mag. N. N., der uden tilstrækkelig Grund havde undladt at høre Forelæsninger i Efteraarshalvaaret 1891, Kommunitetsstipendiet for Februar Maaned 1892.

— Stud. jur. N. N. fik af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til paa Grund af Sygdom at opholde sig 2 Maaneder paa Landet fra Slutningen af Januar 1892, med Bibeholdelse af Kommunitetsstipendiet.

— Af Stipendiebestyrelsen blev der meddelt Stud. mag. N. N. Tilladelse til fra Midten af Marts til September 1892 at vikariere som Lærer ved en lærd Skole, saaledes at han opgav Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, men fik Udsigt til at faae Beneficierne igjen til September s. A. for den tilbagestaaende Tid, 1 Aar.

— Stud. theol. N. N. erholdt paa Grund af Sygdom af Stipendiebestyrelsen Fritagelse for at høre Forelæsninger i Foraarshalvaaret 1892.

— Stipendiebestyrelsen meddelte Stud. jur. N. N. Tilladelse til at opholde sig i sit Hjem paa Landet i 14 Dage i Marts s. A. paa Grund af Sygdom i Hjemmet.

— Stud. theol. N. N. erholdt i Marts s. A. af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til beholde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet, uagtet der var tilfaldet ham en Arv, der dog først kunde ventes udbetalt ved Boets Slutning.

— Af Stipendiebestyrelsen blev der i April s. A. meddelt Stud. theol. N. N. Tilladelse til paa Grund af Sygdom at opholde sig paa Landet i 14 Dage.

— Stud. mag. N. N. fik af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til at forblive i sit Hjem paa Landet en Uge udover Paaskeferien i 1892 paa Grund af en Fest i Hjemmet.

— Stipendiebestyrelsen meddelte Stud. med. N. N. Tilladelse til at opholde sig i sit Hjem paa Landet fra den 8de til den 25de April 1892 paa Grund af Sygdom i Hjemmet m. m.

— Stud. mag. N. N. frasagde sig i April s. A. Kommunitetsstipendiet, da han havde opnaaet at blive ansat som midlertidig Assistent ved Nationalmuseet.

— Stipendiebestyrelsen meddelte Stud. jur. N. N. Tilladelse til paa Grund af Sygdom at opholde sig i sit Hjem paa Landet i 6 Uger fra Midten af April 1892.

— Stud. theol. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til at vikariere som Huslærer paa Landet i Maj Maaned s. A.

— Stipendiebestyrelsen meddelte forskellige lægevidenskabelige Studerende, der oppebar Kommunitetsstipendiet, Tilladelse til at oppebære dette i Tiden fra den 19de Juli til 1ste Oktober 1892, i hvilken Tid de aftjente deres Værnepligt som Underlæger.

— Da Stud. theol. N. N. havde meddelt, at han i Juni 1892 havde erholdt et Legat fra Københavns Magistrat, stort 100 Kr. halvaarlig, tilskrev Stipendiebestyrelsen ham, at han ikke kunde nyde Legatet sammen med Kommunitetsstipendiet og maatte opgive Portionen for December Termin s. A.

— Stud. jur. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til paa Grund af Sygdom at tage Ophold paa Landet i 3 Maaneder fra Midten af Maj 1892.

— Kirke- og Undervisningsministeriet bifaldt under 7de Maj s. A., at de Kommunitets- og Regensalumnus N. N. for Maanederne Juni, Juli og August 1891 tillagte Stipendieportioner, ialt 120 Kr., der ikke vare blevne udbetalte, paa Grund af at Stipendiaten først kom tilbage i Foraaret 1892 fra Premierlieutnant Ryders Expedition til Østgrønland, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 584, maatte gaa over fra Budgettet for Finansaaret 1891—92 til Budgettet for Finansaaret 1892—93.

— Tilladelse blev af Stipendiebestyrelsen meddelt 4 Studenter fra Island til fra 3die Juni til 20de September 1892 at rejse til deres Hjem paa Island.

— Stipendiebestyrelsen meddelte Stud. med. & chir. N. N., der havde taget 1ste Del af lægevidenskabelig Embedsexamen i Sommeren 1892 og som da agtede at gifte sig, Tilladelse til at nyde Kommunitetsstipendiet for Juli og August Maaneder s. A.

— Stud. theol. N. N. erholdt af Stipendiebestyrelsen Tilladelse til at være borte fra Regensen fra medio August til 1ste Oktober 1892 for at bruge Vesterhavsbade.

— Tilladelse blev af Stipendiebestyrelsen meddelt Stud. mag. N. N. til at rejse til sit Hjem paa Island i 1 Aar og studere dér, saaledes at han ved sin Tilbagekomst hertil i September 1893 fik Udsigt til at erholde Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet for den tilbageværende Tid, 1 Aar.

6. Rejseunderstøttelser for unge Videnskabsmænd, derunder viderekomne Studenter, til Uddannelse i deres Videnskabsfag ved Ophold i Frankrig.

Ved Skrivelse af 24de Oktober 1891 tilstillede *Kirke- og Undervisningsministeriet* Konsistorium en Skrivelse fra Hr. P. Melon, der havde indfundet sig her som Repræsentant for en i Paris oprettet Komité, hvis Formaal bestod i at yde Studerende fra andre Lande Hjælp og Vejledning ved deres Ophold saavel i Paris som i de andre franske Universitetsbyer, hvorhos Ministeriet, i Erkendelse af den Betydning, som dette fra Udlandet Side tagne Initiativ kunde have for danske Studerendes Rejser i videnska-

belige Øjemed, anmodede Konsistorium om at indhente en Erklæring over Sagen fra det af Konsistorium i denne Anledning nedsatte Udvalg.

Fra den til Vejledning af danske Studerende i Frankrig m. m. nedsatte *Komité*, jfr. Univ. Aarvog f. 1890—91 S. 568, modtog Konsistorium under 21de s. M. en Skrivelse, hvori Komiteen meddelte, at Hr. Melon havde anmodet den om at virke for, at der ved Universitetet blev oprettet bestemte Stipendier for Studier ved franske Universiteter. Herved vilde der arbejdes videre i den Retning, i hvilket vort Universitet allerede var traadt ind ved den ifjor oprettede *Komité*. Og hvad der var fremsat fra fransk Side stemmede saa fuldkommen med den Opfattelse, som Komiteen selv delte, nemlig at det vilde være ønskeligt, at vi knyttede nøjere Forbindelser med de franske Universiteter og videnskabelige Lærestalter.

Frankrigs videnskabelige Virksomhed og dets Universitetsliv var i de sidste tyve Aar traadt ind paa nye Baner. Ligesom Landet var blevet langt mere aabent for Paavirkning af andre Lande, og internationale Strømninger i højere Grad gjorde sig gjældende, saaledes havde dets videnskabelige Liv udfoldet sig med stor Kraft og Frodighed. Frankrig havde længe besiddet ypperlige Museer og Samlinger, men det havde nu ved Undervisningsanstalter, Forsøgsstationer, Laboratorier o. s. v. paa mangfoldige Omraader udviklet sit Virkefelt og sin Undervisningsmaade. I de fleste Studiefag stod Frankrig sikkerlig fuldkommen paa Højde med andre Lande eller endog over disse, saaledes som Komiteen havde erfaret, forsaavidt den ikke selv kunde dømme derom. Universiteterne og Akademierne besad saa fortrinlige Kræfter, at man i høj Grad kunde anbefale de Studerende at søge Vejledning og Undervisning ved dem. Hertil kom, at der altid vilde være meget at lære af den Klarhed og Stringens, den Skarphed i Udtrykket og prægnante Form, den Sikkerhed, hvormed Hovedsagen udskiltes fra det Uvæsentlige, som gjerne udmærkede fransk Fremstilling.

Det maatte utvivlsomt siges, at danske Studerende og Kandidater, naar de havde uddannet sig i Udlandet, hidtil i altfor ringe Grad havde søgt til Frankrig. Tydsklands Universiteter have draget de Danske til sig i overvættens Tal. Den større Lethed, hvormed Danske kunde tilegne sig det tydske Sprog i Sammenligning med det franske, havde her været altfor bestemmende. Hvor fortrinlige end de tydske Universiteter og de ved dem virkende Lærere havde kunnet være og endnu vare, fandtes der dog ogsaa mindre heldige Sider ved tydsk Studiemaade; man arbejdede sig ofte ind i en bestemt Methode, som ensidig fulgtes, og tabte sig let i Enkeltundersøgelser. Og i hvert Fald vilde det ikke være heldigt, om de Danske skulde komme altfor fast ind i et enkelt Folks Spor; at modtage Impulser ogsaa fra et andet alvorligt arbejdende Land vilde kun kunne bidrage til at udvide vor Horizont og lade Studierne udfolde sig paa en rigere Maade.

Dertil kom, at — af andre mere almindelige Grunde — en nøjere Tilslutning til fransk Aandsliv kunde ønskes. Det franske Sprog blev i altfor ringe Grad dyrket herhjemme, og især lagdes der altfor lidt Vægt paa Evnen til mundtlig at kunne bevæge sig med Lethed deri, en Mangel, som alvorligt mærkedes ved Lejligheder, hvor Danske kom i Berøring med franske Videnskabsmænd eller hvor de paa Møder og Kongresser skulde

fremsætte deres Studier paa et af Verdenssprogene. Allerede af denne Grund vilde et Ophold i Frankrig kunne være ønskelig, — Komiteen forudsatte, at de, som fik disse Stipendier, iforvejen havde erhvervet sig en vis praktisk Kundskab i Fransk —, men i særlig Grad maatte det selvfølgelig blive nyttigt for de Mange, der nu studerede fransk og romansk Filologi og som først ved et Ophold mellem Franske vilde opnaa den rette Færdighed i at tale dette Sprog, hvad der i høj Grad maatte ønskes, for at de med Held senere kunde virke i deres Lærergjerning.

Endnu en Fordel vilde utvivlsomt kunne vindes ved denne Forbindelse. Frankrig havde hidtil væsentlig øst sine Kundskaber om Norden og om nordisk Videnskabelighed af tyske Fremstillinger, idet de nordiske Sprog vare de Franske lidet bekjendte. Hvis yngre Danske i større Maalestok end hidtil kunde drage til Frankrig, vilde vi have Lejlighed til at knytte mere direkte litterære Forbindelser mellem dette Land og vort og herved i mange Maader kunne paavirke Opfattelsen og den rette Forstaaelse af vort Folks Virksomhed og Opgaver, dets videnskabelige og æsthetiske Litteratur. Der kunde vist ikke heller være Tvivl om, at deraf igjen vilde blive Følgen, at vi oftere kom til at se franske Videnskabsmænd og Studerende i vort Land.

Saafremt den af Komiteen fremsatte Opfattelse erkjendtes for rigtig, vilde Universitetet selvfølgelig kunne virke hen mod det nævnte Maal derved, at det ved Uddelingen af sine Rejseunderstøttelser søgte at tilvejebringe, at de Studerende i højere Grad benyttede sig af den Hjælp, som Frankrig kunde yde dem. Men der forekom Komiteen at være Grund til at søge disse Berøringer med Frankrig fremmede ved særegne Midler, og da der netop nu fra fransk Side gjordes saa indtrængende og varme Tilbud om at komme de danske Studerende til Hjælp, skulde Komiteen henvende sig til Konsistorium med et bestemt Forslag.

Komiteen anmodede om, at Konsistorium, saafremt det billigede dens Opfattelse, vilde indgaa til Ministeriet med et Andragende om, at det hos Rigsdagen vilde søge at faae den Sum, der aarlig tilstodes Universitetet til Uddeling til Rejseunderstøttelser, forøget med et Beløb, som udelukkende skulde kunne tildeles yngre Kandidater, Doktorer eller viderekomne Studenter — forsaavidt disse havde de nødvendige Betingelser derfor — for at de ved et Ophold i Frankrig kunde uddanne sig videre i deres Videnskabsfag.

I en af *Universitetets Kvæstor* indhentet Erklæring af 10de November s. A. bemærkedes Følgende:

Den af Konsistorium nedsatte Komité til Vejledning for danske Studerende i Frankrig havde, foranlediget ved en Anmodning fra Hr. Melon, Sekretær for le comité de patronage des étudiants étrangers om at virke for, at der ved Kjøbenhavns Universitet blev oprettet bestemte Stipendier for Studier ved franske Universiteter, stillet Forslag om en Forøgelse af den paa Kommunitetets Budget til Rejseunderstøttelser bevilgede Sum, saaledes at denne Forøgelse udelukkende skulde kunne anvendes til Ophold i videnskabeligt Ojemed i Frankrig. Det drejede sig altsaa ikke om en Forøgelse paa sædvanlig Maade af Beløbet til Rejseunderstøttelser, fordi dette var for ringe i Forhold til Ansøgernes Tal, men om en Udvidelse af Om-

raadet, om til Videnskabelighedens Fremme ved Ophold i Udlandet at aabne en ny Bane. Vel havde der selvfølgelig af Kommunitetets Midler været uddelt Rejseunderstøttelser til Ophold i Frankrig som overhovedet i ethvert Land, hvor Videnskaberne kunde dyrkes; men det, som Komiteen lagde særlig Vægt paa, var, at der blev knyttet nøjere Forbindelser med de franske Universiteter og videnskabelige Læreanstalter, og at disse Forbindelser søgtes fremmede ved særegne Midler, eftersom der netop nu fra fransk Side blev gjort indtrængende og varme Tilbud om at komme de danske Studerende til Hjælp. Men ogsaa i en anden Henseende gik Komiteens Forslag videre end de hidtil gjældende Regler, i alt Fald saaledes som disse i Virkeligheden vare blevne forstaaede. Kommunitetets Rejseunderstøttelser vare bestemte for unge Videnskabsmænd, hvorved var forstaaet unge Mænd, der ved en aflagt Embedsprøve eller Magisterkonferens havde lagt deres videnskabelige Stræben for Dagen. Komiteens Forslag gik imidlertid ud paa, at Rejseunderstøttelse ogsaa skulde kunne tildeles viderekomne Studenter, forsaavidt disse havde de nødvendige Betingelser herfor.

Det vilde af Foranstaaende være klart, at Komiteens Forslag ikke kunde mødes med den Indvending, at Kommunitetets Beløb til Rejseunderstøttelser for faa Aar siden, ved Ministeriets Budget for 1887—88, havde modtaget en Forøgelse paa 2000 Kr. Det var et nyt Spørgsmaal, der var rejst, en ny Bevilling, der krævedes. Hvor stort et Beløb Komiteen ansaa for nødvendigt, berørte dens Skrivelse ikke, det burde dog næppe udgjøre over $\frac{1}{4}$ af det samlede Beløb til Rejseunderstøttelser 6000 Kr., eller 1500 Kr.

Konsistorium bemærkede i Skrivelse af 11te November 1891 til Ministeriet, at det maatte anse det for meget ønskeligt, at fornævnte Plan kunde fremmes, og indstillede, at der til 2den Behandling af Finanslovforslaget for 1892—93 blev stillet Ændringsforslag om, at Kommunitetets Udgiftspost 10 »Extraordinære Udgifter, hvorunder Rejseunderstøttelser efter Konsistoriums Indstilling og Ministeriets Approbation« forhøjedes med 1500 Kr., der udelukkende bestemtes for unge Videnskabsmænd, derunder viderekomne Studenter, for at de ved et Ophold i Frankrig kunde uddanne sig videre i deres Videnskabsfag.

Forslaget blev stillet ved 2den Behandling af *Finanslovforslaget for 1892—93*, bevilget af begge Rigsdagens Ting og optaget paa Kirke- og Undervisningsministeriets Budget for Finansaaret 1892—93.

7. Rentefrie Laan af Kommunitetets Midler til Studerende.

I Finansaaret 1891—92 have Følgende erholdt Laan: Stud. mag. N. N. 100 Kr., Stud. theol. N. N. 200 Kr., Stud. jur. N. N. 150 Kr., Stud. med. & chir. N. N. 150 Kr., Stud. theol. N. N. 100 Kr., Stud. mag. N. N. 200 Kr., Stud. jur. N. N. 125 Kr., Stud. polit. N. N. 200 Kr., Stud. theol. N. N. 100 Kr., Stud. jur. N. N. 100 Kr. og Stud. jur. N. N. 100 Kr. Udsættelse med Laans Tilbagebetaling har været tilstaaet: Stud. theol. N. N., Stud. med. N. N., Stud. jur. N. N. og Stud. jur. N. N. 2 Gange, $\frac{1}{2}$ Aar hver Gang, med Laan, henholdsvis paa 100 Kr. 80 Kr., 125 Kr. og 200 Kr., Cand. theol. N. N. og Stud. theol. N. N. $\frac{1}{2}$ Aar med Laan, hen-

holdsviis paa 100 Kr. og 200 Kr., samt Stud. med. & chir. N. N. mod Afbetaling, 20 Kr. maanedlig i 10 Maaneder, af et Laan paa 200 Kr.

8. Overskridelse af Regensens Inventarietkonto.

Under 16de Maj 1892 bifaldt Kirke- og Undervisningsministeriet, efter Indstilling fra Konsistorium, at Kommunitetets Udgiftspost 7 b. 2, Underkonto til Regensens Inventarium m. m., for Finansaaret 1891—92 maatte, mod nærmere Forklaring i Regnskabet, overskrides med 164 Kr. 08 Ø., hvilket Beløb væsentligst var medgaaet til Anskaffelse af faste Hjørneskabe for 5 Yderværelser paa Regensen, der for 3 Aar siden vare blevne forsynede med Kakkelovne og saaledes forandrede til Eneværelser.

9. Indskjærpelse af Bestemmelserne om Indsendelse af Oplagspengene fra de lærde Skoler.

Under 9de Juni 1892 indsendte Konsistorium til Kirke- og Undervisningsministeriet en fra *Eforus for Oplagspengene fra de lærde Skoler*, Professor, Dr. theol. P. Madsen modtagen Skrivelse, hvori denne for Konsistorium besværede sig over bemeldte Oplagspenges unøjagtige Indsendelse, idet han i saa Henseende bemærkede, at det ifølge Universitetets Retsreglers § 512 var Skolernes Pligt, saasnart Rektor af Inskriptionslisterne havde erfaret, at Disciplene vare indskrevne som akademiske Borgere, at indsende de dem tilkommende Oplagspenge til Universitetskvæsturen; det var imidlertid efterhaanden blevet en Sjældenhed, at disse Bestemmelser overholdtes. Oplagspengene indtraf til ganske ubestemte Tider; det var i de senere Aar uhørt, at de alle vare indkomne paa det Tidspunkt, da Kvæsturen skulde sende Eforus Fortegnelsen over dem, hvoraf Følgen var, at Kvæsturen blev ulejliget med at sende Kontinuationsfortegnelser og at Eforus ikke var istand til at overse, til hvilken Tid han kunde ansætte Udbetalingen. Forsømmeligheden gik undertiden endog saa vidt, at nogle Studerende maatte forlade Byen ved Efteraarsssemestrets Slutning uden at kunne faae deres Tilgodehavende udbetalt.

I en af *Universitetets Kvæstor* afgiven Erklæring angaaende den hensigtsmæssigste Ordning af fornævnte Forhold meddelte han, i Overensstemmelse med en tidligere fra Kvæsturens Bogholder modtagen Fremstilling af denne Sag, følgende Bemærkninger:

Ved Universitetsdirektionens Skrivelse af 4de Marts 1848 § 2 (Lindes Medd. f. Univ. 1849—56 S. 868—69) var det fastsat, at for de Stipendiater ved de lærde Skoler, der havde erholdt den ene Trediedel af deres Oplagspenge udbetalt, bleve de øvrige to Trediedele, saasnart Rektor af Inskriptionslisterne havde erfaret, at Vedkommende vare indskriberede som akademiske Borgere ved Universitetet, ligesom hidtil at indsende til Universitetskvæsturen, med den sædvanlige Underretning om, hvilke Studerende de enkelte Oplagssummer tilkom. I en Rundskrivelse af 10de Februar 1849 (Lindes Medd. l. c.) havde Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet derhos, ved at meddele samtlige lærde Skoler de ved ovennævnte Universitetsdirektions Skrivelse fastsatte Regler, tilføjet den yderligere Bestemmelse,

at naar en Dimissus ikke lod sig indskrive ved Universitetet ved Begyndelsen af det første akademiske Aar, efterat han havde taget Afgangsexamens 2den Del ved Skolen, faldt de for ham oplagte Stipendiebeløb strax tilbage til Skolens Stipendiefond, ligesom ogsaa det ham ved Afgang fra Skolen udbetalte Stipendiebeløb strax blev at søge tilbagebetalt, forsaavidt det ikke fra hans Side godtgjordes, at antagelig Hindring havde været tilstede for hans betimelige Indskrivning ved Universitetet. Disse Regler vare ikke i Praxis blevne overholdte. Den almindelige Immatrikulation ved Universitetet fandt, som bekjendt, Sted i Slutningen af September Maaned; Fortegnelsen over de fra Skolerne dimitterede Studerende, med Angivelse af, hvilke der vare immatrikulerede ved Universitetet, bleve tilstillede Skolerne i Oktober Maaned. Indsendelsen til Kvæsturen af de 2 Trediedele af Oplagspengene skete imidlertid først henad December Termin, undertiden først efter særlig Foranledning af Kvæsturen eller de Studerende selv. Derved kunde det hændes og var hændt, at en Student, der havde fyldstgjort Betingelserne for at faae den første Halvdel af Oplagspengene udbetalt ved Udløbet af det første akademiske Halvaar, ikke kunde faae denne, fordi Pengene ikke vare tilstillede Kvæsturen, og den mellemkommende Juleferie vilde da kunne bevirke, at den Udbetaling, der skulde have fundet Sted i December Termin, først kunde iværksættes omtrent en Maaned senere. Dette var en Ubillighed mod de Studerende, og der kunde derfor vistnok, som af Eforus udtalt, være al Anledning til at anmode Forstanderskaberne for de lærde Skoler om at indsende Oplagspengene til Kvæsturen i Overensstemmelse med Regelen i Universitetsdirektionens Skrivelse af 4de Marts 1848 § 2. Ikke-Iagttagelsen af denne Regel havde imidlertid ogsaa medført, at den i Ministeriets Rundskrivelse af 10de Februar 1849 fastsatte Betingelse for Udbetalingen af Oplagspengene ved Universitetet, at Studenten skulde lade sig immatrikulere ved Begyndelsen af det første akademiske Aar, ikke altid blev overholdt. I Praxis havde den Regel, i det Mindste for flere Skolers Vedkommende, fæstnet sig, at Oplagspengene indsendtes til Kvæsturen, uden Hensyn til om de Studerende vare blevne immatrikulerede ved Universitetet eller ej, og at Udbetalingen da fandt Sted, naar de, forsaavidt de iøvrigt opfyldte de ved Universitetet herfor stillede Betingelser, lode sig immatrikulere, hvad enten dette skete tidligere eller senere. Naar Regelen i Universitetsdirektionens Skrivelse af 4de Marts 1848 § 2 blev indskjærpet, vilde det derfor ogsaa være naturligt at fndskjærpe Budet i Rundskrivelsen af 10de Februar 1849, hvilket formentlig med størst Virkning vilde kunne ske gennem de lærde Skolers Rektorer.

Kvæstor anbefalede i Henhold til det Udviklede, at der blev rettet en Anmodning til samtlige lærde Skolers Forstanderskaber om i Overensstemmelse med Universitetsdirektionens Skrivelse af 4de Marts 1848 § 2 at indsende Oplagspengene til Kvæsturen, saasnart Rektorerne af Inskriptionslisterne havde erfaret, at Stipendiaterne vare immatrikulerede ved Universitetet, og at deres Opmærksomhed i Forbindelse hermed blev henledet paa de i Ministeriets Rundskrivelse af 10de Februar 1849 indeholdte yderligere Betingelser for Nydelsen af Oplagspengene.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling meddelte *Kirke- og Under-*

visningsministeriet under 16de Juni 1892 Forstanderne ved samtlige lærde Skoler Underretning om den fra Eforus for Oplagspengene for de lærde Skoler indgivne Besværing over Oplagspengenes unøjagtige Indsendelse samt indskjærpede Overholdelsen af den i Universitetsdirektionens Skrivelse af 4de Marts 1848 § 2 givne Bestemmelse om, at Oplagspengene skulde indsendes til Universitetskvæsturen, saasnart Rektor af Inskriptionslisten havde erfaret, at Stipendiaterne vare immatrikulerede ved Universitetet, ligesom Ministeriet i Forbindelse hermed henlede Opmærksomheden paa de i Ministeriets Rundskrivelse af 10de Februar 1849 indeholdte yderligere Betingelser for Nydelsen af Oplagspengene.

B. Tilstand og Virksomhed.

I. Bestyrelse.

Til *Rektor* for Rektoratsaaet 1891—92 valgte den akademiske Lærerforsamling den 15de Oktober 1891 Professor, Dr. med. & phil. *Jul. Thomsen*, der tiltraadte Rektoratet den 12te November s. A.

Dekanerne i dette Rektoratsaar have været: Professor, Dr. theol. *P. Madsen* i det theologiske Fakultet, Professor, Dr. juris *C. Torp* i det rets- og statsvidenskabelige, Professor, Dr. med. *P. A. J. Plum* i det lægevidenskabelige, Professor, Dr. phil. *T. Sundby* i det filosofiske og Professor, Dr. phil. *S. M. Jørgensen* i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Ved Professor, Dr. juris *C. Goos'* Udnævnelse til Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet under 10de Juli 1891 rykkede Professor, Dr. juris *H. Matzen*, der tidligere havde været valgt Medlem af *Konsistorium*, op i Aldersplads. Til Medlem af *Konsistorium* for et Tidsrum af 5 Aar valgtes derefter af den akademiske Lærerforsamling i et den 3die September s. A. holdt Møde Professor *J. H. Deuntzer*, der som yngst juridisk Medlem af *Konsistorium* indtraadte i Posten som *Referendarius consistorii*.

I et den 3die September s. A. af den akademiske Lærerforsamling holdt Møde bleve Professorerne, Dr. phil. *L. F. A. Wimmer* og Dr. juris *J. C. H. R. Steenstrup* gjenvalgte som Medlemmer af *Konsistorium* for et Tidsrum af 5 Aar, fra den 16de s. M. at regne.

Ligeledes gjenvalgte Lærerforsamlingen i sit Møde den 15de Oktober s. A. Professor, Dr. phil. *H. G. Zeuthen* som Medlem af *Konsistorium* for et Tidsrum af 5 Aar, fra 14de s. M. at regne.

Under 9de September s. A. valgte *Konsistorium* Professor, Dr. jur. *H. Matzen* til Medlem af *Bestyrelseskomiteen for Kommunitetets Stipendievæsen* for et Tidsrum af 5 Aar fra s. D. at regne og Professor, Dr. phil. *H. G. Zeuthen* til *Inspector qvæsturæ*. Begge Poster vare blevne ledige ved Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Dr. juris *C. Goos'* Afgang fra Universitetet.